

AZ IDŐRŐL.

I.

Eső.

Sűrű eső hamvas fátyla
 Ellepte a rétet.
 Hogy kimosta azt a napfényt
 Mely még tegnap égett!

Hogy elfedte a csillagot
 Mely még tegnap éjjel
 Ott ragyogott a kék égen
 Tiszta fehér fénynyel.

Ki hinné, hogy mosolyoghat
 A napfényes ég is!
 Hideg szél fú, esik, esik,
 Pedig nyár van még is.

(Nagy-Eőr.)

II.

Kapáláskor.

Porzik a föld, — a tengeri
 Selymes leveléről
 Leszáradt a harmat-csepp is,
 Meleg szél fú détről.

Munkás ember — fehér inge
 Messze kiviláglik,
 Zöld levelek tengeréből
 Fehéren kiválik.

Letörli a forró cseppet
 Izzadt homlokáról,
 Fény csillan fel barna arczán
 Napsütött kapáról.

Mostan rá néz pihentetőn,
 A feleségére,
 Csendes szívvel odaveti:
 „Eső lesz estére.”

(Anarcs.)

III.

Sárban.

Húllnak, húllnak egyre húllnak
 Csendes eső cseppek,
 Sáros utcán, falu utcán
 Temetnek, temetnek.

Ablakból egy asszony néz ki, —
 Mit tud onnan lesni?
 Szintelenül, szürkén mondja:
 „Meddig fog még esni?”

(Anares.)

IV.

Tavas.

Leány csókol, legény ajkat
 Orgona tövébe,
 Szerelemtől, félelemtől
 Piros lett a képe.

Egy-két óra hogy elmúlik
 A szerelmes párnak,
 Az ég alján sötét szürke
 Nehéz felhők járnak.

Halk moraju égzengés száll
 A tikkasztó légben,
 Életszikra csillan a lány
 Elhamvadt szemében.

Alig tudja még a mámort
 Magáról lerázni:
 „Bocsáss! — kint van édes anyám,
 Megtalálna ázni.” —

(Anares.)

V.

Egy emlék.

Lenn a kertben szakadatlan
Sűrű cseppek hullnak,
Eső-ázott lombozatra
Fényesen simúlnak.

Kerti úton asszony halad,
Nincs élet szemében
Tán valami bánata volt —
Egyszer, réges régen.

Nem is tudja — gondolkozik —
Megáll egy keveset:
„Mikor vitték a gyermekket
Akkor is így esett!”

(Nagy-Eőr.)

VI.

Allató.

Ömlik, terjed a széles nagy
Déli meleg,
Lassan hullnak a hamvas, lágy
Mák-levelek.

Nehéz kalászkok csendesen
Hajlonganak,
Ezüst sugárú nyári fény
Fátyla alatt.

A teljes boldog földi lét
Virágba van,
S a szív oly boldog, oly nyugodt,
Mert vágytalan.

(Hatvan.)

VII.

Faluba.

Meleg, poros nyári este,
Hosszú utcán csend és béke,
Mezőn van még mind a falu
Munkát-bíró ifjú népe.

Hosszú útca, üres útca,
Mintha kisépérték volna,
Csak ott, három öreg asszony,
Kis fa-lóczán, mind egy sorba'.

Sötét kendő borítja be
Mind a három öreg fejet,
Fehér meszelt fal világít
A sötétlő kendők felett.

Nyár van, csend van, csak úgy néha
Hallszik egyik-másik hangja,
Szintelenül, tompán, lágyan:
„De jó meleg este van ma!”

(Puszta-Szent-Tornya.)

VIII.

Az ablakból.

„Ma temetik. — Hiszen nem volt
Sem szeretőm, sem testvérem.
Mért gyászoljam? — Tán még az sem
Illenek, hogy kikísérjem?”

Meg látom még koporsóját,
Itt az úton elmenőbe. —
Hervadt, forró virágillat
Száll a nyári levegőbe.

Erre hozzák — mind felnéznek
Ablakára az emberek.
Haragosan szól a leány:
„Tűrhetetlen ez a meleg.”

(Dolha.)

IX.

Este.

Árok szélén a fű
Hőségtől szárad,
Partján egy lány pihen —
Elkábúlt, fáradt.

Egész nap, csak kapált —
Megroskad térde,
A nap fejkendőjét
Egész nap érte.

Behúnyja most szemét,
Pihenni vágya.
Tán hűsebb szellőt hoz
Az est a tájra?

Nem — forróbb még a lég —
Vagy hát mi lelte?
De mintha égő tűz
Reá lehelne.

A leány feltekint:
Közel hozzája
Egy nevetős legény
Nagy széles szája.

Felcsillan két szeme
A nyugvó napnál,
A leány rá rivall:
„Meleg van — hagyjál.”

(Mándok.)

LÁNCZOLATOK.

Rythmicus próza.

I.

Tavaszdó tájkép : zöldellő bokor alján
 Jó, nedves, élet-szagu földbe
 Fehér kis tyúk kapar,
 Körülte sárga pelyhes kis csirkék. Tizenöt számra.
 Egy árny tolúl a zöld fűszálakon
 S az ugráló árny nyomán jó szürkén, kóczosan
 Egy nagy kutya.
 Piros nyelve fehér fogára hajlik,
 A nagy száj rémesen kitarúl
 S az egyik csirke már élettelen.
 Kis sárga lábai mint rongy függnek ki
 A kutya lihegő szájából.
 A tyúk őrülden neki megy, szárnyával
 Csapdos, csőrével odavág,
 A hatalmas nagy ellenség felé.
 Ez elereszti a kis tépett csirkét,

De a fehér fogak most gyilkosan szoritják össze
 A tyúk nyakát.
 Legyőzve, összetörve, vergődik már,
 Természetes!
 A kutya nagyobb volt, s erősebb.

II.

Melegre sült kövecses út
 A déli hőség szívja ki a földnek
 Minden csöpp nedvét, útszéli virágból
 Elszívja az erőt, az életet:
 Minden lankadtan álmatagon úszik
 A forró déli fényben.
 Egy ember lépte hallszik most ez úton,
 Az is csak halkán, lágyan, elmosódva
 Megcsuklik lépte, czipője megcsúszik
 Keményes-lágy kis tárgy felett.
 Kigyóra lépett;
 Kis rézkigyó csak, de most hosszan nyúlik,
 Hajlékony teste gyűrűi feszülnek,
 Szeme tüzet szór, mint egy ingó pálca
 Farkára áll, s éles gyors sziszzenéssel
 Támadja meg a nagy hatalmas ellent.
 Egy rövid pillanatil szembe állnak
 Az álmaiból felriasztott kigyó,
 S az álmaiból felriasztott ember,
 Botjához kap ez; „várj csak!” sujt a bot már,
 De im, félúton visszatartva

Az ember ránéz: „milyen bátor állat!”
S egy lépéssel tovább megy, — elkerüli —
Terjed, nő a nagy, álmagat melegség.

III.

„Tudd meg, hogy ki vagyok, én az atyád, érted?”
„Tudd meg, fiad vagyok, ha oly nagyon kérded!”
Össze csap e két szó, mint két kemény penge
Szikrázó aczélya, élesre kivenve.
Ugyan azon szemek, ugyan oly vonások,
Termetre egyenlők, csak is korra mások.
Mi ott: erővé nőtt, a korral megérve,
Pótolja a másik heves ifju vére.
„Igazítsd életed, *parancsolom*, jóra!”
„Hát te hol hallgattál, mikor, parancsszóra?”
„Ezt veted szememre? jó, ird fel magadnak
Kis ház ez két ilyen erős akaratnak”
A fiú kifordúl, nem is tekint hátra,
Az öreg egész nap, egész este várja
Másnap, azután is, — nincs üzenet tőle,
Nem is hallhat róla, hir se jön felőle.
Többi gyermekei körül veszik szépen
Mind olyan jó, szelid, mind oly engedékeny
De a kemény öreg csak lehajtja fejét
Siratja legdrágább legbüszkébb gyermekét.

IV.

Fehér, sugárzó angyalok kara
Imádja őt, a nagy örök, hatalmas
Egy, igaz Istent.
Csak egy közülök félre áll.
Merész, szép mint a halál
Rajongó, néma szeretettel néz
A mindenség atyjára.
Felé fordúlnak most az angyalok:
„Térded mért nem hajlik?”
„Ajkad miért nem zeng dicséneket?”
„Én? néki? — Mért, hisz' egy vagyok vele!”

Szomorúan néz a hatalmas Isten.
Legkedvesebb, legbátrabb gyermekére:
„Szegény szép angyalom. Te szembe néznél
S mégsem vagy oly nagy mint én.
Összetörlek!
Mert össze *kell* törnöm téged, az örök törvény
Szerint,
Melyben a gyengébb összetörik,
Az erősebb hatalma alatt
Ha szembe szállott véle.
De mert szeretlek, jobban, mint világom'
Mert „Én“-em vagy, csak még gyöngébb alakban,
El nem hagylak pusztúlni;
De mint széttört gyémánt porja,
Befényled a világot,

Beszállsz a büszkébb, nemesebb keblekbe
 Lelkednek kemény, tiszta sugarával.
 — Hogy — összetörjed őket, hogy ha *gyengék*
 Ha megkisértik az isteni merész
 Ikarusz röptét.*
 De hogy azt, ki erős,
 Ki elbir téged,
 Emeld, emeld föl
 Egész szivemig.

S az egy hatalmas, nagy magányos Isten
 Várja míg nagy szívére visszatérhet
 Míg véle egyesülhet ismét,
 Megnő, megerősödik, megtisztul
 Ezernyi földi alakjában
 Legnemesebb, legdrágább gyermeke :
 Lucifer, az eszményt-kereső, büszke
 Szép bátor angyal.

(Anars.)

NÉVTELENEK.

Kisértetként szállongnak hozzám
 Körvonalatlan alakok :
 Még meg nem lett, meg nem fogamzott
 Jövendő, késő századok.

Látom : még nem vetett virágok
 Már fonnyadt, hervadt tábortát ;
 Még őse sincs meg a gyerekeknek,
 Kinek már látom aggkorát.

Körüitem millió parányok
 Melyekből majd testük kikél :
 Jövendő nemzedékek lelke
 Már itt, közöttünk téved, él.

Jövendő állatok világát,
 Népek seregjét ősmérem,
 Tudom : hogy bizony élni fognak
 Csak még számukra nincs nevem

Látom, bizonytalan vonásuk',
Szerelmük, életük hevét,
Mégmérhetetlen bánatuknak
Kifogyhatatlan tengerét.

Születni fog mind, majd meghalni,
Mind, bizton, kérlelhetlenül,
Belép mindannyi a „jelenbe“,
Mig majd a „múltba“ elmerül.

És akkor is, csak úgy mint régen,
Lesz a mi már volt — semmi más: —
Az örök élet folyamában
Egy pillanatnyi változás.

(Anarcs.)

NYOMOK.

Hogy volt, hogy élt köztük,
Nem tudják már holnap,
Annyi nyomot sem hagy,
Mint vizen egy csolnak.

Amannak élete
Bevésődött jobban:
Mint egy kerékvágás —
Szélfújta homokban.

Emeztet szerették,
Több emléket hagyott:
Mint nyom ha friss hóban
Jégkeményre fagyott.

Mély nyom, tartós „örök“,
Látszik ma, meg holnap
Talán — tavaszig is
Megtart, míg elolvad?

(Nagy-Eőr.)

E L O L T V A .

(Rytmicus próza)

Világos napfény ömlik be szobámba,
Megcsillan egy-egy fényes tárgyon,
Megaranyozza bút'rok szögletét.

Mellettem egy szál gyertya ég.

Isten tudja mért marad itt égve
Világos, nagy napfénybe?
Nem világít, csak egy hosszas sárgás folt
Lángja
A fényöntő, szétömlő sugárba.

Nem tudom mért, de úgy érzem
E kettős fény „boldogságot“ jelent.

Körültem déli csend.

* * *
* * *

Elalszom —
Vagy csak álmodom?
A megnyugvás, a boldogság, a jólét
Hullámai telítik a szobát.

Egyszerre csak egy árny hasítja át.
A fényáramlaton beszáll
Egy nagy sötét madár.

Hangtalanul elsiklik, elsuhan
A gyertya-láng felett.
Széles, pelyhes mellével
Eloltja.
Már elveszett inogó sárgás foltja
A gyertya-lágnak.

* * *

Világos napfény ömlik be szobámba,
De én úgy érzem,
Hogy sötét lett egészen,
Hogy ez a világ vége,
Hogy az eloltott gyertya-láng
Mégmérhetetlen bánatot jelent.

* * *

Körültem fényes déli csend.

* * *

(Zsaddny)

ÜZENET.

Gondolatom bele szőttem
 Egy csillag sugárba,
 Úgy küldtem el messze földre
 Idegen határba.

Arany sugár, csillag sugár
 Megtalált e téged?
 Gondolatom, üzenetem
 Elvitte e néked?

Azt üzentem: hogy már fehér
 Az ákácza ága,
 Hogy ezer új bimbót hajt a
 Nefejejts virága.

(Anarcs.)

FELELŐSSÉG.

Alant ne járjon szived gondolatja,
 Mert tudjátok, a rossz gondolatok
 Hogy öltenek anyaggá testesülve
 Ezer borzalmas undok alakot?

Kikél belőle pondró, hernyó, féreg,
 És mind mi itten él, mint üldözött,
 Elátkozott, kitagadott teremtmény
 A többi boldogabb lények között.

Ezek mind, mind csak miattad szenvednek
 Mert látod: mint lelkedből kiszakad
 És mielőtt Istenhez visszatérne,
 Alakot ölt a földi gondolat.

Földi anyag csoportosúl körülte:
 Hogy mi lelkedben rejtve titkon él,
 Ha undok volt, undok formában, színben
 Szenvedjen a nap tiszta fényinél.

Szórj hát szivedből hófehér virágot
 Illatost, hamvas-színűt, — mely felett
 Ragyogó napsugárban hullámozzék
 A boldogító arany kikelet.

(Anarcs)

BOSZORKÁNY-DALOK.

I.

Éjji ének.

Fonjad, fonjad koszorúdat
 Tánczra hí a csendes éjjel,
 Átlátszóan sötét hosszú
 Fátyol-szárnyad bontsad széjjel.

Harmatos, virágos réten
 Elsiklik a hold sugárja
 Fénybogarak jönnek, szállnak
 A fehérlő holdvilágba.

Csak nagy hosszú fátyol-szárnyad
 Ne kerüljön ember-kézbe,
 Ember keze durva érdes,
 Összetépne ijedtébe.

Hogyha egyszer összetépne,
 Mindig csak a földön járnál,
 Nincs szomorúbb, szárnyatépett
 Földönjáró boszorkánynál.

Fonjad fonjad koszorúdat
 Tánczra hí a csendes éjjel
 Síma röptű sötét hosszú
 Fátyol-szárnyad bontsad széjjel.

(Nagy-Eőr.)

II.

Tűz-rózsza.

Mint varázslót
 Égeték el
 Az édes apját.
 „A boszorkány
 Nem tud szeretni“
 Így mondogatják.

Nem is akart,
 Nem is tudott,
 Úgy földi módra,
 De szive lángolt
 Égett, mint
 Egy csoda-rózsza . .

* * *

Egyszer egy legény
 Szólt hozzá:
 „Légy feleségem!“

A léány csak rá néz :
„Miért mondd
Ezt te nékem?”

* * *

A legénynek
Volt szeretője,
Nem egy, de három,
Egy szép menyecske,
S két legszebb lány
Kilencz határon.

Az egyik hűtlen lett,
S a legény
Kést vert szívébe,
Nem tudta senki
Ki a gyilkos?
Kire száll vére?

* * *

Együtt ülnek
A komoly bírák,
Találják, kérdik. —
Egy csengő szó
Hangzik feléjük,
De meg nem értik.

Előlép lassan
A boszorkány,
Mindenki hallja,

Miként magát
Nagy nyugalommal
Gyilkosnak vallja.

* * *

Kimondva a
Kemény ítélet
Már kész a máglya,
A lány körül
Lobogva csapdos
Pirosuló lángja.

Hogy éri testét
Izzón, forrón
A lángok csókja,
Kinyílik szíve
Mint egy büvös,
Nagy bibor rózsa.

Az égő nyíló
Rózsa mostan,
Lágy harmat helyett,
Kelyhébe fogja
Az egész, nagy
Égi szerelmet.

És szenvedélylyel
Némán néz a
Bámuló népre,

Fájdalmas-boldogan,
De köny csak
Nem jó szemére.

A láng elalszik —
A nép elfeled
Keresztet vetni.
Halkan mondják:
„Hiába —
Nem tudott szeretni.“

(Anares.)

III.

Idegenbe.

„Szemed mért világít, mintha könyes lenne?
Szived mért zárkozott, ha bánat van benne?”

„Tudjátok, egy álom, — de mért mondjam végét?
Sohasem érthetitek bánatom mélységét.“

* * *

„Mért fut el arczodon a boldogság pírja?
Mond ki, ha örömet szived már nem bírja.“

„Mért mondjam? — tudjátok, van egy fehér álom —
Sohsem érthetitek az én boldogságom.“

(Anares.)

IV.

Hidon.

Kopott, tépett szürkés ruhában
Félénken megy a hidon át,
Bizonytalan ingó lépése,
Koldus leánynak mondanád

Azt mondják szárnya van,
Mégis oly nyugtalan.

Egy ember ott jön véle szembe:
„Ej, a boszorkány erre jár!
Éjji madár, nem félsz, hogy egyszer
Még megperzsel a napsugár?”

A leány csak halad
Boltíves hid alatt.

„Mért nem nézel úgy mint a *többi*?
Mért ég ily tűzben két szemed?
Azt mondják tánczod bűvös bájos
Gyere hadd tánczoljak veled!”

Vakmerőn néz a lányra,
Két kézzel kap utána.

A leány csendesen tekint rá:
„Hagyjál — mért beszélsz így velem?
Hisz rosszat nem tud rólam senki
Hisz ártalmatlan életem.
Boszorkány hirben állok,
De nem vagyok rossz látod!”

A férfi durván szól: „ki bánja
Ha jó vagy rossz a nőszemély,
Csak olyan legyen mint a többi,
Ha *más*, ha *jobb*, ez a veszély.
Nincs leány e határon
Ki ne lett volna párom.

És te?” A leány rá néz lassan,
A férfi megkövülve áll,
Reá lövel tekintetéből
Vad szerelem, örült halál
Hosszan bámúl a lányra, —
Már széjjel bontva szárnya,

* * *

Eltűnt, elszállt a zöldes légben
Egy fehér felhő távol égen.

(Nagy-Eőr.)

V.

A liliumról.

Boszorkány-virágok az erdőben nőnek
Két hajtása ugyanazon tőnek.
Egyik a fehér-szűz-lilium virága
Másik a pokolnak égő tűzrózsája.

„Tündér“ a boszorkány, ha lilium marad
Ha rózsává nyilott, tűz-kévéket arat
Elperzseli véle az egész világot,
Ő maga nem talál soha boldogságot.

Szép boszorkány lányok, legyetek „tündérek“
„Amazt“ a szerelmet sohsem keressétek,
Túl-gazdag szívetek szeretete drága,
Maradjon a bűvös lilium virága.

Túl nagy érzelemnek kétféle a vége:
Meny világa vagy a pokol sötétsége
Szent legyen a lélek, tiszta a szerelem
Földi boldogság is csak az égben terem.

(Nagy-Eöör.)

V.

Visszahívás.

„Térj vissza hozzánk szépen kérlek,
Magányos, bátor büszke lélek!

Előtted minden gyönyör tárva
Tied a föld minden virága.“

„Nem mehetek, nem mehetek
Hisz' gyűlölnék az emberek,

Félnék szemem izzó tűzétől,
Félnék szívem láng-melegétől.“

„Nász koszorút fonunk fejedre
Minden vétkeid el lesz felejtve.“

„Egyet meg nem bocsájtok nékem:
Hogy tiszta vagyok, s nincsen vétkem“ * * !

(Dolha.)

CSEPKÉ JULCSA.

Púpos volt alakja — szegény kicsi lányka, —
 Elejtették egyszer, féléves korába.
 Mindig görbe maradt, sohse is nőtt nagyra,
 De anyja szerette, csak úgy mint az apja.

Keresete is volt, dolgozott, varrt szépen,
 Egész nap, egész nap, úgy kézzel, mint gépen.
 Boldogabb volt, vígabb, mint a többi lányok,
 A sok cifra ruhát mind ő varrta rájuk.

Házasodott bátyja, férjhez ment a nénje,
 De ő sohse gondolt, nem nézett legényre.
 Vidám volt a szíve, szeme ragyogása,
 „Jó a leány-élet“, ez volt a mondássa.

Évek jöttek mentek, csendes nyugalomba,
 Nyugalmát, életét egy tél fújta romba:
 Hosszú téli estén eljött egyszer-másszor

A szomszéd dohányos, néven, Jónás Sándor.
 Előbb csak úgy néha, aztán minden este,
 Csak Julcsára nézett, csak Julcsát kereste.

Nem gondolta senki, hogy egy gazda lánya,
 Egy szegény dohányos árva fiát bánja.
 Nem gondolta senki, e görbe alakba
 Hogy szerelem lakhat, hogy szív van alatta.
 Sándor csak járt — egyszer — elmaradt a háztól,
 Julcsa szeme kigyúlt, mint egy tüzes láztól.

Forog a gépkerék. — „Mit varrsz édes lányom?“
 Durczásan szól a lány: „Menyasszony-ruhámon.“
 „Már mi jut eszedbe, ugyan, ugyan édes!“
 Hát nincs meg mindened? mért mennél te férjhez?“

Nem jön Sándor nem jön. Hír szárnyal felőle:
 Fényes-Littkébe járt tegnap lány-nézőbe.

Tapasztják, meszelik a dohányos házat,
 Menyasszonyt neveznek, nem egyet, de százat.
 Sándor sűrű-forog, alig alig várja,
 Hogy már zöld farsangon itt legyen a párja.

Özönlik a násznép, áll a lakodalom.
 Julcsa megállítja Sándort az udvaron:

„Adjon neked az ég minden boldogságot!”
 „Köszönöm *oly* szívből, mint a hogy kívánod.”

Szárad, fonnyad a lány, hervad napról napra,
 Szava alig van, csak néha mondogatja:
 „Ez viszen a földbe; — férjhez megyek mégis,
 Ha hozzá nem, máshoz — ha már csak ezért is.”

Nagy betegség szállt rá, de ő sohse bánja,
 Közeleg a halál — nem féli, — kívánja.
 Mindent elosztogat, elrendezget szépen:
 „Édes anyámé lesz fias koczám, gépem.
 A többi Esztinké, csak az új ruhámat,
 Adják rám — nem birom, beteg vagyok — fáradt.”

Zöldülnek az ágak, tavaszodik újra,
 A könnyű porfelhőt, tavaszi szél fújja.
 Zsongnak, játszadoznak bogarak és méhek.
 A porfelleg közzé ibolya-szag téved.
 Kék koporsót visznek most a falun végig,
 De sokan siratják, de sokan kísérik,
 Már porszemek hullnak a szegény kis lányra,
 Melegülő homok könnyen omlik rája.

(Anarcs.)

A VILÁGOSI NÓTA.

Zúg a fenyves kékes-sötét fekete-zöld teteje,
 Hó-borított nagy hegyoldalt söpri éjszak vad szele,
 Élettelen, zord, hideg nap, még a lég is befagyott,
 Csak a dült fák recsegése, — soha ilyen vad napot!
 Sűrűn rejtett vaczokra bujt, mind az erdő lakója
 Róka sem jön, madár sem jár, titkos búvó hely óvja,
 De amott az erdő szélen, feltűnik most két alak,
 Fáradtságtól sebes lépttel le a völgybe tartanak.
 Piros sapka egyik fején, tépett-kopott dolmánya,
 A másikon asszonykendő, az is rongyos — ki bánja?
 Fiatalos kis legénykék, félig-meddig gyermekek,
 Szemükbe mi véste még is a kinteljes jeleket?
 Fagyos arcuk minden ránkza fanyar, érett, keserű,
 Gyerek szívből miért tűnt el ilyen korán a derű?
 Honvéd fiuk. — Világosnál elsötétült az éjjel.
 Elszéledtek ezren, százan összetépett kedélylyel,
 Onnan jöttek. — Szól az egyik: Uram bocsá', —
 megveszek,
 Mért teremt az öreg Isten ilyen undok hegyeket?

Szól a másik : csak még egyszer gémes kütat
láthatnék !

Jaj de sötét, jaj de hideg ez a görbe Szepesség !
Vágy fogta el szavuk hangját, szemüket köd lepte el.
Sötétlik a fenyves erdő, fehérlik a hólepel.

Egy kívánság lelkük mélyén —
hideg néma minden más ;

S hangzik a dal :

„Honnan jösz te oly leverten jó pajtás ?“

(Nagy-Eőr)

A SZÖRNYETEG.

Hová ragadja földi embert gőgje ?
Hogy a hány isten még leszállt a földre
— Egyet kivéve — mind, de mind megölték
Megcsúfoltan szétzúzták, összetörték.
Látjátok ott : görög-liget homályba,
A szépség, új feltámadását várva,
Széttört istennők fehér márvány teste.

A Golgothán feltűnik már keresztje
Az ártatlan, szelid istenfianak.
Csak tolakodnak, nőnek, mind az árnyak
Keresztnek árnya ott lebeg már régen
Kéncőszinű, világos esti égen

Veres barátok, hosszú szőr csuhába,
Hajón indulnak éjszak-fény honába.
Csak neki, ismeretlen tengereknek !
Éjszak kódébe istent üzni mennek.

S hol még egy isten csöndes erdőmélyen
Lakozhatnék, — az ember nagy kevélyen
Földjét feldúlja, szép fáit kivágja,
Romhalmaz lesz az istenek tanyája.

Romhalmaz lesz a szív is, mely merészen
Isten lakása lett — csatára készen,
Üldöbe fogja minden embertársa :
„Mért lett ő jobb? Mért egy isten lakása?“

De egyszer — tán pokol tüzéből forrva —
Egy hamis isten szállt a földi porba.
Nem volt magasztos, nem riasztá széjjel
A tömeget, nagy emelkedettséggel
Egy furcsa borjú volt. — Idomtalan
Nehézkes teste tiszta szinarany.
Vihogva bámúlták az emberek
Imádkozott, s tömjént szórt a sereg,
Uj istenöket sűrűn körül állván. —
A borjú tündökölt vakító sárgán.
Előbb tán nem is élt, csak bambán nézett,
De aztán lassan rá szállt az igézet :
Most mintha nőne, kitolul fejéből
Két hosszú szarva, tűz ömlik szeméből,
Jelképe lesz az állati erőnek,
Kérdő száján tigris fogak nőnek.
Eleséget kér, — emberhúsrá vágyik, —
A tömeg sápad, megrémül halálig.
S maguk közül választanak kettőt-hármat

Szent áldozatnak, — de a szörnyű állapot
Meg nem elégszik.

Reszket, ing, az állvány,
Leugrik róla most a rémes bálvány.
Szőre bozontos lett, a háta görbe,
Tehetetlen — otrombán fordúl körbe.
Már óriás bikává öltözött,
Érczkörme csattog a sereg között.
Fogával tép, szarvával öklel rombol,
Lehével süt, vad örületben tombol.
Körméhez véres csapatok tapadnak, —
Az emberek rémülten megszaladnak,
Nem használ semmi, mint — egy tűzvihar
A szörnyeteg türköl, rájuk rivall :
„Imádjatok, hát, áldozatok nekem!
„A földön *En* vagyok — s *más* nincs az égben!“

Leborúl a sereg, reszketve, féltre,
Rajtuk tapos a bika körme-éle.
Kitépi lelküket,
Vesztett tánczát
Vonagló testükön őrjöngve járja —

Ez az arany borjú
Földpusztító,
Lélek-ölő
Könyvtől patakzó véres orgiája.

(Anarcs.)

A DÉLIBÁB.

Szerelmi jelenet.

Péter.

Látod fordul már a Gönczöl-szekér rúdja.

*Kata.*Hát csakugyan elvisz a kigyelmed útja?
Maradjon, maradjon!*Péter.*Galambom nem lehet
Tudod, az az árnyék ott a fejem felett —*Kata.*

(Szenvedélyesen.)

Ejh, hát mit bánom én! — ha mások megszólják,
Csak jobban fizetem szerelem-adóját
Ha mások rosszalják a kigyelmed tettét,
Ezzel csak szívemnek kedvesebbé tették.
Telve az én szívem, mint egy tüzes tengerLángoló habokkal, égő szerelemmel,
Kimondom, kimondtam, csakhogy egyszer tudja.
Hát mégis másfelé visz a kelmed útja?*Péter.*Köszönöm angyalom, nagyon megvígasztal
Áldott szavad, telve menyei malaszttal,
De csak el kell mennem, megmondtam előre —
Akadhatsz te meg egy vígabb szeretőre.*Kata.*Hát kelmed *azt* hiszi? szerető kell nékem?
Nem tudja? — bár lenne az édes testvérem
Hívebben, tisztábban akkor sem szeretném,
Nagyobb indulattal akkor se keresném. —
Tudja is a férfi, hogy mi a szerelem!*Péter.*

No no, Kata lelkem, hisz eljöhetsz velem!

*Kata.*Majd bizony kölöncznek a kigyelmed nyakán,
Vagy — csak gondolni is — még rosszabbnak talán?*Péter.*Ne félj, hogy a falu majd szemedre hányja,
Aztán a mostohád — ha elmész se bánja.*Kata.*Hát csak azt gondolja, a mások szavára
Van bízva a lelkem, szívem tisztasága?

Helyesen ha teszek, hogy másokért teszem?
Hogy a „más“ fejébe lakik az *én* eszem?

Péter.

Aztán ha maradnék mit is nyernél véle?
El nem vehetnék — nem tellik kenyérré
Aztán meg —

Kata.

Hisz tudom, a szó, meg a kenyér
A kelmed szemében ez mindennel felér.
Reggelig papolnék még sem értené meg,
A mi a lelkemben úgy forrong, úgy éget,
Szépen szólott hozzám, mert tetszetős vagyok
Mert az ajkam piros, a két szemem ragyog,
De hogy lelkemet a kelmedébe szőttem,
Hogy milyen nagy, fényes, igaz lett előttem,
Ezt nem érti meg ki csak a testet látja,
Férfi a lány lelkét sohasem kívánja.
No hát Isten áldja.

Péter.

Kata lelkem látod
Igazán nem értem a te kívánságod.
Majd ha nyoma veszett a históriának — —
Ha majd a környéken már nem zaklatnának —

Kata.

(Sirva elfordúl.)

Péter.

Ne különösködj hát, akad még egy árok
Nem oly könnyen fognak még el a zsandárok.
Aztán vissza jövök, úgy veszlek el téged.

Kata.

Köszönöm e hozzám való szívességet!

Péter.

Kata csókolj meg hát.

Kata.

Hisz a csókom drága
Nem könnyen forr oda mindenki szájára.

Péter.

Mit mondtál? *Mindenki!*

Kata.

No hisz nem úgy értem.

Péter.

Hát nem tehetsz semmit — semmit többé értem!
Szeretlek, szeretlek örült szerelemmel.

Kata.

(Mindig hidegben.)

Felejtí az ilyest idővel az ember.

Péter.

(Mindig hevesebben.)

Tán az eszedbe jár valamely más legény?
Vagy mert oly elhagyott árva vagyok s szegény?
Hagytál el már régen szívben gondolatban?
Ejh az asszony szíve csalfa, álhatatlan,
Más más ölelésre vágyódik a karja!

Kata.

Gondolja kigyelmed a hogy ép akarja.

Péter.

Galambom szép rózsám gyere, gyere velem,
Egy van a világon, a boldog szerelem.
Maradj, maradj velem, ne múlj el előlem,
Mint egy szép délibáb nyári levegőben.
Vagy ha úgy akarod el sem megyek tőled,
Nem hagylak, soha nem távozom mellőled.

Kata.

Késő lett, már fordul a gönczölnek rúdja,
És még olyan messze a kigyelmed útja.

Péter.

(Heves kitöréssel.)

Hát ide sem hallgatsz átkos gonosz lélek,
Hát én itten csak a világba beszélek?

Megbánod még egyszer, de úgy is kívánom,
Nyugtod sohse legyen, ezen a világon,
Száljon rád az égnek minden tüzes átka!

Kata.

(Nyugodtan, bensőséggel.)

Kendet meg az Isten ezerszer meg áldja!
(Elfordúl, megy.)

(Szent-Tornya)

PÉLDÁN OKÚLT.

Leány:

„Édes anyám férjhez kérnek.“

Anya:„Csak menj édes lányom,
Jobb ápolód nem akadhat
Kerek e világon.“Ideje is — ide s tova
Elmúlt húsz esztendő,
Nyárra hajtó tavasz-virág
Legjobban kelendő.“*Leány:*„Mért küldenél? miért adnál?
Nem, nem édes — félek.
Hisz azt mondják: apám, anyám,
Galamb-módra élnek.“Mégis, hogyha rá tekintek
Halvány két orczádra
Sokszor kérdem: ilyen fanyar,
Asszony boldogsága?“*Anya:*„Semmi lányom; szerelmi-bor
Ha magát kiforolja
Salakja köny. — Elfonnyadni,
Ez már asszony sorja.“*Leány:*„Látod anyám. — Nem megyek én —
Lány jobban cselekszik:
Akkor oltja el a gyertyát
Mikor neki tetszik.“

(Gyulaháza.)

AZ ÚTCZÁRÓL.

Fakadó kis élet
Ott játszik a porba',
Szekér arra vágat —
El van már tiporva.

„Mamám, mamám,“ mondja,
Piheg hármát-négyet.
Vége. — Kis gyertya volt,
Fellobbant — kiégett.

(Anares.)

EGY EMLÉK.

Eszembe jut — még nem is volt oly régen,
Egy verőfényes meleg őszi nap:
Egy öreg bölcs haladt a kerti uton,
A még lombos, de sárgult fák alatt.

Ezüst haján a napsugár csillámlott,
Hogy felveté jóságos kék szemét,
Belőle csak a szeretet, a jóság,
A bölcsesség sugárzott szerte szét.

Aztán — fáklyák égtek ravatalánál,
Már régen nyugszik. — De hisz nem lehet,
Hogy ő már *nincs*, hogy végkép porba veszzen,
Ennyi melegség, ennyi szeretet!

(Anares)

NÉMÁK KARA.

Gyöngé panasz száll fel naponta az éghez :
 Hogy ez-az mit szenved, hogy ez-az mit érez.
 De jobban elmondja kinját e világnak
 Velőtrázó-hangja a nagy némaságnak.

Nézd, az árva gólyát: gyöngé, — Isten tudja,
 Miért nem mehetett a nagy hosszú útra?
 Még utolsó este anyja mindig nézte:
 Nem jöhet-e vele? Most — üres a fészke.

Fázik, — s álmodik egy boldogabb országról,
 Fényes napmelegről, hajlongó pálmákról.
 Lába jégbe dermed, tollát vihar tépi,
 Vihar tombolását ő csak némán nézi.

Nézd, a teher-hordó, elvergelt szamarat,
 Némán roskad össze nehéz terhe alatt,
 Nincsen ki segítse, de van, a ki nézze:
 Csak egy szamárt, mért is került ember-kézbe!

Látod, szegény bogár: itt az uti porba,
 Hogy vonaglik, szenved, — lábad eltiporta —
 Még élő, nagy, fényes, fekete szemével
 Kétségbeesetten, merőn tekint széjjel.

Minden új lépésed, újabb kínra talál,
 Melyek közt legkisebb, leggyöngébb a halál.
 Nagy. nehéz némaság mind e kínok felett,
 S a világ csak zajong, forog tovább — s feled.

(Huszt.)

J Ö V Ő N K.

A fényes holdvilág előtt
Repülnek szállnak,
Szétfoszló, hosszú, nagy fehér
Köd-fátyol szárnyak.

Hangtalanul simúlnak el
A fák felett
Leseprrik az elsárgúlt
Levélzetet.

Felettünk is nesztelenül
Siklik az élet
Felcsillan ma, tán holnap is!
Majd ködbe téved.

(Dollha.)

BŰCSÚJÁRÁS.

(Rytmicus próza.)

Köd szállt a tájra, este lett.
És én e ködben tisztábban látok
Mint fényes nappal.

Látom a hosszú hosszú élet útját,
Hogy haladnak rajta a népek
Elképzelhetlen hosszú sorban.

Egy itten elbukik, a tátongó mélységbe,
Amaz ott már nem bírja terhét,
Összeroskad.
S a többiek vissza se néznek
Csak haladnak, mennek mint bűcsűjárók.

Mi céljuk? hova, merre mennek?
Ők maguk sem tudják talán?
De mindegyik szemében
Kétségbeesett vágy, örült óhaj
Egy czél után.

Mi ez a cél?
Itt a talány
Melyet még soha senki meg nem fejtett.

Jobban nézek:
Az út egy hegyre visz.
A hegytetőn, magasan fenn a légben,
A fényes tiszta esti légben,
Egy nagy magas kereszt.

Közepéből kisugárzik a nap
Hullámszik, ömlik arany, forró fénye
Már átszötte a ködfátyol homályát,
Lesugárzik a felhaladó népre.

Mi ez a fényes látomány?
Csak egy újabb talány:

Fent a hegyen egy nagy kereszt áll
Dics-fény környezi Megváltónk fejét,
Ebben csillan meg a leáldozó nap
Végző sugárja.

S én e sugár heves fényében
Megláthatám az élet útját.

(Dolha).

HATVÁNYOZOTT.

Mért van életemnek annyi rejtett szála?
— Százszoros életnek, száz halál az ára —

Fűben-fában élek, fellegekkel szállok,
Szívemben hervadnak, nyilnak a virágok.

Minden új növénynyel kifadok életem,
Minden hullt levéllel újra eltemetem.

Lelkemben az egész nagy természet mása:
— Anyaföldünk heves szivedobbanása. —

Nem elég, nem elég — a megfoghatatlan
Leszáll hozzám, ködös csillagsugarakban,

Elhoz egy rejtelmes, idegen életet,
Érzem nagy hatalmát szívem-lelkem felett.

Érzem: hogy egy vagyok, a földdel, az éggel,
A megfoghatatlan, egész mindenséggel.

Sohsem érthetitek örömem, bánatom —
Meg nem nevezhetem, magam sem mondhatom.

Mért van életemnek annyi rejtett szála?
— Százszoros életnek, száz halál az ára.

(Anarcs).

VOLT! . . .

Tél kezdete! — az utcán még
Hanyatló nap fénye
Az út sara lassan dermed,
Lassan fagy keményre.

Falu utcán legény kúrjant,
Dala most ért véget,
Érdes hangja betölti az
Üvegtiszta léget.

Átrepül e durva hangú
Szerelmi kikelet
Lombja-vesztett, finom rajzú
Ákác sorok felett. —

Öreg ember néz a legény
Kihívó szemébe:
„Ugyan öcsém hadd el már azt —
Mi lesz majd a vége?”

Vállat von az: „hát mi lenne?”
 Majd oda int balra,
 Faluvégi, fehér-házás,
 Kerített udvarra.

„Mit tudja az ki világát
 Úgy éli magába?
 Hát volt kendnek szeretője
 Fiatál korába?

Hosszan néz az öreg ember
 A halványzöld égre —
 — Feljött már az első csillag —
 „Volt!” feleli végre.

(Anares).

HALOTTAK NAPJA.

Kigyúlnak a sírok,
 Halottak napjára,
 Valamennyinek van
 Lámpája, gyertyája.

Kire nem gondoltak,
 Ki már rég elhagyva,
 Emlékeznek ma rá:
 Hisz' ez az ő napja.

Ma történetesen
 Hogy szemedbe néztem
 Mint egy emlék lángtól
 Kigyuladt egészen.

Tudod — egy rég elmúlt,
 Elhalt emlék lángja, —
 A múltat ki kérdi?
 A holtat kibánja?

Halottak napja van
 — Mért beszélénk másról? —
 Megemlékezhetnénk
 E napon egymásról

[Anarcs.

HÓ-NYOMOK.

Nincs nyugta, nincs helye
 Az édes anyának
 Elvitték a fiát,
 Messze — katonának.

Nyoma még ott látszik
 A kis kerten végig,
 Sárgás puha hóban
 Kékesen fehérlik.

Leszalad az asszony
 Százszor is napjába,
 Forró könnyeket hint
 A fia nyomába.

„Most még itt van, látom,
 De mi lesz majd holnap?
 Mi lesz majd tavasszal,
 Ha a hó elolvad?”

* * *

Kizöldült már a fű
A virágos réten,
De a nyom még ott van
Az asszony szemében.

Hajlongó fűszálon,
Frissen hullt hó alatt,
Ő még mindig látja
A nyom merre haladt.

Tízszer borúlt a tél
Fehéren a földre,
Tíz tavasz festé már
A kis kertet zöldre.

Ő csak mindig ott jár,
Vágyva, várva, lesve,
Elhalt fia fehér
Hónyomát keresve.

(Nagy-Eöör).

HIT.

I.

Egyensúly.

Némán sikklik fejünk felett
Egy nagy, nehéz kerék.
Csak az a kérdés: melyikünk,
Ki jut alá elébb:

A kerék mindent elsimit.
Jót, rosszat egyaránt,
S mi bámúljuk folyton, bután
A rejtelmes talányt.

Mi nagy lehet a boldogság
Amott, túl a „hegyen“:
Hogy ennyi, szörnyű szenvedést
Kissé jóvá tegyen!

III.

Bizalom.

„Hiszed-e, hogy hatalma van
A látható felett
A láthatatlannak?*

Hiszem,
Mert másképp nem lehet.

„Hiszed-e, hogy győzelmesebb
A szeretet a fény
Az árnyaknál?*

Hiszem, mert így
Sugallja a remény.

„Hiszed, hogy boldogságot ad
Az örök nyugalom?
Hogy él az örök szeretet?*

Hiszem, mert — nem tudom.

(Anarcs.)

VIGASZTALAN.

(Rytmicus próza.)

Kényelmes homályos szobába
Beömlik még az esti fény,
Nehéz, mély-szín függönyök redőzetén.
Egy férfi ül, nagy karos székben, —
Java korába,
Elhagyottan magába.
Előtte könyv,
Felnyiló lapjain
Hervadt virág szétporladt szirma,
Felszálló, fogva tartott illata.

A férfi néz, az illat száll körülte,
Szól hozzá egy rég múlt tavaszról.

A falon egy kép, homályos vonások
Egy lényről ki már ezen alakjában
Nincs többé — elmúlt

A férfi néz, az illat száll körülte
 S a kép bűbájosan rá mosolyog,
 Szól hozzá csöndes édesen:
 „Vigasztalódjál én, én kedvesem
 Hisz az idő a gyöngéd orvos
 Bekötöz majd minden sebet.”
 A férfi szenvedélyesen zokogva felnevet:
 „Hiszen ép azért nem lehet,
 Ha örök lenne legalább emlékünk,
 Ha megmaradna fájdalomunk heve
 A felédés penésze
 Legalább ezt ne vonná be soha!
 De így, de így nincs vigasz nincs remény:
 Hisz úgy szerettelek,
 Csak néhány rövid éve —
 Meghaltál,
 És — én elfeledtelek!”

(Nagy-Eőr)

ŐSZRE FORDÚLT.

Orgona virágot téptünk,
 De szép volt a világ nekünk!
 Hogy szemedbe tekintettem,
Gondolatod is értettem.

Hej azóta az az élet
 Talán visszajára tévedt?
 Idegen lettél te magad,
 Most már alig értem *szavad*.

Sok virág lehullt a porba
 — Hiszen ez a virág sorja —
 Add, ez őszi rózsát nékem —
 Legyen rólad egy emlékem!

(Anarcs.)

UTOLSÓ NYÁR.

A föld öregszik, szíve dobbanása
Mindinkább halkabb lesz, lecsendesül,
Mégfakúlt a fű, a levélzet gyérebb,
A fény kifogy, a napsugár kihűl.

Hogy fázik ő, a nagy Pán! Meg nem érti:
Mí történt? hogy lehet? — Hisz' itt a nyár!
Vagy a kietlen, virágtalan tájék
Mindeddig csak az én jöttömre vár?

Megfűjja most hét-ágú fuvoláját,
Hogy jöjjön a pille, s madár-sereg
Feje felett csak tépett szárnyú felhők
Sötét varjúk, hollók keringenek.

A nagy Pán fázik — dideregve omlik
Lába elé a megfáradt levél,
Sipjából elfogyott az édes dallam,
Már csak sivít, mint éles őszi szél.

Most haragjában sípját összetörte
Eldobta: — „mindhiába! nem lehet!”
Őszi záporként omlik könnye-árja
Szét, a haldokló anyaföld felett.

(Nagy-Lőr.)

EGY ANGYAL ÉNEKE.

Földi boldogságra késő már az élet,
Nem lehet a földé ki a menyeké lett.

Míntha még itt úszna a távol nagy égbe
Régi örömeknek piros, bíbor fénye.

Ott lenn illatoznak a viruló hársak,
Vissza csalogatnak régi játszótársak.

Nem mehetek, nem, nem! /# jőjjetek hozzám!
Mit érne ha néktek szívem, visszahoznám?

Szavamat már többé úgy sem érthetnétek
Látjátok — homályos néktek ez az ének.

„Hogy lent mi szép minden!” hiába mondjátok
Nem térhetek vissza a földre hozzátok.

Szárnyam nőtt, repülök a nagy mindenségbe.
Ti szálljatok hozzám fényes fehér égbe!”

(Anarcs)

VÉG-VÁR.

I.

Az erősebb.

Szerette a lányt örült szerelemmel,
Lelkét szerette, testét megkívánta,
Imádtá évek hosszú-hosszú sorján,
Könyörgött, kért, esdeklelt — mind hiába.

Vad gyűlölet szállt most éhes szívébe:
„Várj összetörlek, de enyém lesz mégis,
Bosszúból bár, de magamévá teszek,
Segíteni fog a pokol meg az ég is.”

A lányt majd lassan-lassan körülfonta
A gyűlölet titkon-ölő munkája,
Mégmérgezve lett élete ezentúl
Többé nem volt egy nyugodt jó órája.

A bosszú mindent elperzselt körülte,
A rágalom, a félelem, a kétség
Gyöngé szép testét lassan összetörték,
Hánykódó lelkét lassan összetépték.

„Most már enyém!* remélkedék a férfi
Követelő kezét nyújtá utánna.
Hiába — a lány erősebb volt mégis:
Elmenekült előle a halálba.

Keskeny szűk koporsóban, im előtte
Fekszik a lány. — Hideg, nyugalmas arca
Kihívja *őt* a hatalmast, az *élet*,
Egy kétségbeesett utolsó harcra:

„Lásd, el nem érsz! — pedig itt van előtted
Kiért e hosszú utat tenned kellett.“
„„Győztél!““ zokog a férfi összetörve —
S imádkozik a halott lába mellett.

(Dolha.)

II.

A gyerek.

Vagy két esztendeig
Mint galamb úgy élték,
Más emberfiával
Alig hogy beszéltek.

Kis gyerek született —
Az asszony meg — halva. —
A férj most úgy érzi:
Nagyon meg van csalva.

Rá néz e szép halott
Fehér homlokára:
Nem mosolyog többé,
Nem szól hozzá szája.

„Itt hagytál, itt hagytál!“
Lázongó szivébe
Betér a gyűlölség
Nagy keserősége.

„Hogy szerettem, mégis
Elment, hűtlenné lett!
Eltűnt a boldogság
Romba dőlt az élet.“

Hozzák a gyermeket —
„Vigyétek, vigyétek!“
Hisz ez rabolta el,
E nyomorult féreg.“

Azt *hiszi* utálat
Neki az a gyerek,
Pedig — szegény ember
Magát gyűlölte meg

(Dotha)

III.

A nővérek.

Gyermekkoruktól együtt élték
Szerető, igaz jó testvérek.

Úgy éltek mint a madarak
Világos szép napfény alatt.

Ha *egyiket* búbanat érte,
A *másik* könyezett meg érte.

Ha *egyik* szívbe öröm szálla,
A *másiknak* nőtt boldogsága.

De egyszer — vagy egy hétre tán —
Szerelmes lőn az egyik lány.

Örömet erőltet a másik:
De szeme folyton könyben ázik.

Gondolja: „oh maradj velem!
Mi neked ez az *idegen*?”

Tán nyújt egy évi boldogságot,
De hát a hosszú élet-átok?

Úgy nem szerethet, meg nem érthet,
Mint a hogy én szeretlek téged.“

Egy nap, nővére mellett áll,
Fehér, sápadt mint a halál:

„Hát férjhez mész? Hogy lesz veled?“
Nevet a lány: „Dehogy megyek!“

Mintha a kis fehér szobába
Egy szebb, erősebb napfény szállna.

Majd a dolog el lőn feledve
És visszatért a lányok kedve.

De az egyik szép fej felett
Ott maradt az emlékezet:

„Most nem, de hátha mégis — hátha?
Szent Isten! Inkább a halálba!“

— — — — —

Egy hideg karácsony napon
Beszállt a nyitott ablakon
A kis, fehér, lányos szobába
Egy sűrű árny: a halál árnya.

Elhervad tőle egyik rózsa,
A másikat az Isten óvja!

Felsivitva kap most fejéhez:
„Úgy-e nem hagysz el? nem mégy férjhez?
Mégis elhagysz? Maradj velem,
Édes testvérem, mindenem!“

Rá néz, már kezd nyugodtabb lenni:
„El nem rabolhat tőlem senki!
Most közbe még egy rövid álom,—
Meglellek majd a más világon!“

(Dolha.)

IV.

A tréfa-rontó.

Csinos jó fiú volt,
Még is megvetették,
Érzékeny és gyöngé
Azért csak nevelték.

Nem volt az élethez
Többé bátorsága,
Menedéket talált
A védő halálba.

Szürke koporsóját
Sorban körül állják,
Ítélnék felette
Birálják, sajnálják.

Mint ha mind szemére
Akarná most vetni:
Elrontád a tréfát,
Kin fogunk nevetni?

Követ zúditana
Mindegyik fejére,
De már nincsen élő
A ki őt elérje.

(Anares).

ÖRÜLET.

Már hetek óta kíséretet egy álom:
 Hogy nincsen semmi, semmi e világon,
 Hogy *nem* létezőnk, s a föld minden lényé
 Csak távol tárgyak vissza — tükrözése.

Megmozdúl a „tárgy“ *ottan* messze, távol,
 S eltűnik *itt* a tükrözés magától,
 Az Isten tudja, mely új égi testre
 Lesz már ezentúl kósza fénye vetve?
 Biztos a lények halhatatlansága,
 De hol-léttüket keresnünk hiába.

És még tovább szövdődik a talány:
 Azon tárgyak sem léteznek talán
 Melynek a föld minden lakója, lényé
 Csak visszavetett tükröződő fénye?
 Tán ez is csak viszfénye azon fénynek
 Melyet „Istennek“ neveznek a népek?

(Anarcs).

A RÉGI HÁZ.

Roskad a nagy tető
 A régi ház felett,
 Elették a zsindehyt
 Sok hulló levelek.

Melyek őszről-őszre
 Lassan estek rája,
 Eső-vert a fala,
 Rongy a gerendája.

A gyerek-szobában
 Nincs már a sok gyermek,
 Ki meghalt, ki elment
 Régen „nagy embernek“.

Nem teritenek már
 Hűsz harmincz vendégre
 A nagy ebédőben,
 Ennek már mind vége.

Eltűnt a cseledség
A hangos konyhából
Hirmondó se maradt
Szakácsból kuktából.

Eltűnt a perelő
Víg szolgálók hadja,
Csendesen főznek ott
Csak úgy, napról napra.

Víg paripa, kutya
Erre már nem vágtat,
Eltűnt a sok kedves
Fényes-szőrű állat.

Egy árva gólya áll
Az udvar közepén,
Fázik — kis békákat
Tücsköket fog szegény.

A nagy régi kertben,
Elsárguló galyak
Az utak mentében
Sűrűbben hajlanak.

Vadabb növése van
Kissé a virágnak,
Szabadabban nőnek
A bokrok, az ágak.

De azért szép a kert,
Kedves a ház tája
Falát sűrűn fedi
A jázmin virága.

Kedvesen süt a nap
A korhadt fedélre,
Lágyan hull a harmat
A hulló levélre.

Ha nincs víg hangja a
Lecsendesült háznak,
De nyoma sincs benne
Fájó életláznak.

Az Isten őrizze! —
Nyugalmas környéke,
Azt hiszem hogy ilyen
A boldogság képe.

(Anarcs).

ISTEN FELÉ.

Te szóltál hozzám, harmatos hajnalba,
 Ki uralkodsz a mindenség felett
 A kívülvilágon át szóltál szívemhez,
 Légyen imádva, áldva szent neved!

A földi élet sötétlő határán
 Túl, egy örök fényű csillag ragyog:
 Elképzelem a halhatatlanságot —
 Hozzád illő, hallhatatlan vagyok.

Félve előttem nem borúlok porba,
 Hozzád emel a leghőbb szeretet
 Egyenlők vagyunk: engem te *teventél*,
 Én *gondolok*, s így megteremtetek.

(Nagy-Eőr).

A MEGVÁLTÓ.

(Ma).

Ha köztünk járnál jóságos sziveddel,
 Te megtestesült égi szeretet,
 Csak úgy mint régen — ma sem lenne helyed,
 Be nem fogadnának az emberek.

Mert örök szemrehányás nekik, hogy te
Földi alakban tiszta tudtál lenni,
 Dicsőségednek kéri osztályrészét
 De életedben nem követne senki.

Szeretik ők, ki hozzájuk hasonló,
 Ha túl nem kap, de hitvány, gyöngé, gyáva,
 Megdicsőíti őket ön: szemükben
 A mások vétke, a mások hiánya.

Ma is, csak úgy mint hajdan szólna népünk:
 Feszítsd meg őt, de Barabást add nekünk!

(Anarcs).

ŐSZI ÁLDÁS

Kis falu van a csendes Nyírségben,
Szép nagy kert, a falu közepében
Légyen áldott minden egyes fája
Minden egyes, hajlongó fűszála!

Ez tanított minden szépre, jóra,
Legyen áldott minden itt élt óra!
Boldogságot, békét csak itt leltem,
Fa-gyöker-ként hozzá nőtt a lelkem.

Sűrűnek az őszi, esti árnyak,
Hozzám kedves, ösmert hangok szállnak:
A mezőn még dalolnak a lányok,
A majorban lenn, egy liba gágog.

Mellettem most egy madár felrebben —
A faluban ugat nagy ijedten
Őt hat kutya. — Ott kurjant egy gyerek
Kiséri a tengeris-szekeret.

Ősz van — hordják be a föld termékét —
Adjon Isten nyugodalmat, békét!
A természet áldott szent nyugalma
Ember által ne legyen zavarva!

(Anares).

ÉNEKEK

a „Jélekvándorlásból”

I.

Isten szava

a fagy csillogásában.

„Földetek elfordult a naptól,
Életgerjesztő sugaraktól,

Egy új időszak jött reátok
Az éjt már „új évnek” mondjátok.

Halandó lény sohsem feledjed:
Földi idő múlik feletted.

Mit el nem érsz idő határán,
Meváltod az öröklét árán.

Czélod bár fedje sűrű fátyol,
Vonz a magasság, vonz a távol.

Kerülő utakon ne tévedj,
Fejlődnöd *kell*, csak ez az élet!

(Anarcs.)

II.

Isten szava.

(Fellángol a gyertyafényben egy haldokló mellett.)

Perczről-perczre, napról-napra,
Minden egyes pillanatba'
Jó az élet, száll az élet:
Árnya-lángja egy nagy fénynek.

„Nagy“ s „kicsinynek“ mondogatják
Jelenségek folyamatját.
Nincs „nagy,“ mely „kicsiny“ ne lenne,
S kicsinyben a nagyság benne.

De mindig érthetlen marad
Előttetek minden alak,
Mely hozzátok nem hasonló,
Légyen undok, légyen vonzó.

Hogy le nézed az „állatot“,
Az „angyalt“ meg eltagadod,
Nem látod csak saját képed,
Az összhangot meg nem érted.

Büszke ember nézz e földre
A te élted festi zöldre.
Gyáva ember nézz a napba,
Életed e sugarakba'.
Rokon a test, egy a lélek.
Egy összhang az összes élet.“

(Nagy-Eőr.)

III.

Isten szava.

(Mint egy nagy csend magasztos harmoniája nem „hallhatóan” csak érezhetően, tölti be a lét végtelenségét).

„Kezdet nincs, vég nincs térnek nincs határa,
 „Életnek” nem lehet „halál” az ára
 Mert a halált fölváltja majd az élet,
 Földé csak az marad, mi a földé lett.

Látjátok távol csillagok, hogy égnek,
 Tovább! tovább! határa nincs az égnek,
 Határa nincs a teljes boldogságnak,
 Ha győzött a fény, elégnak az árnyak

Teremtett lény, — halandó — tiszta lélek
 Mind bennem él, mert Én vagyok az *élet*,
 Mert Én vagyok a *következetesség*
 A változatlan, teljes örök egység!

(Anarcs).

IV.

Isten szava.

(A szűz alakjában sugárzik).

Bennem sugárzik tisztaság fénye,
 Földnek virága, angyalok erénye,
 Méhembe szállott az égnek egy napja,
 Földi életét szűz testemből kapja.

Csak kinek lelkén, se salak, se vétek,
 Méltó követje malasztteljes égnek,
 Csak a ki tiszta, választatik jóra:
 Lenni szenvedők vigasztalója.
 Ki elvesztette erénye fényét,
 Kell, hogy keresse letűnt reményét,
 Csak a ki tiszta, hozhat kegyelmet:
 Vigasztalhat bűnös, szomorú lelket.

(Nagy-Eőr).

V.

Isten szava.

(mint álom vonúl át a szobán).

„Fátyol! csillagsugárból, ködből szöve
Borúlj boldogra, borúlj szenvedőre.

Álom! benned *ma s tegnap* egybe olvad
Megérzett folytatásod csak a *holnap*.

Csak *erősebben* hullámszik sugára
Lét — öntudatnak a jelenre, mára.

Hunyd le zzemed, s a pillanatba téved
Multaknak és *jövőnek* mondott élet.

Fáradt utas, ha pihenésre szálla,
Nyugalma boldog, édes, szép az álma.

Fáradt utas, mért borzasz még is vissza,
Mélyebb álom ha éltedet felissza.

Az élet nem *kezdődik*, nincsen *vége*
Egy hullámszó fény csak a mindenségbe.

(Nagy-Eőr).

VI.

Hecatombák.

Sötétség leike! Örök hála néked!
Légy áldva, te szegény, elkínzott vétek,
Ki áldozatként jöttél e világra,
Nem életre teremtvé, csak halálra.
Előtted zárva, rejtve élet kincse,
Tiéd az örök szenvedés bilincse,
A felbonthatlan, kérielhetlen átok —

Meghatva nézem magas hivatásod:

Sötétség lett, hogy a fény jobban égjen,
Éj lett, hogy csillag látszodjék az égen.

Te alacsony, szegény büntherhelt lélek!
Eszmény erősbödik ha küzdhet véled.
Undok rútságok világunk bevették,
Hogy — az örök szép győzedelmeskedjék.
Csillogva nő az erény fehér szárnya

Ha a bűn szörnyű torzalakját látja.
 Sáros, vétektől-szennyes föld terméke:
 Az örök eszmény, szent nyugalmas béke.

Halálra szánt, föld-áldozatja: *vétek*
 Eszmények termelője, hála néked!

(Anares.)

VII.

Virágok hymnusa.

De boldog, boldog vagy szép földi élet!
 Forró álmunkba a holdsugár téved,
 Éltünk: a csalogány dalára várni,
 Lelkünk lehével az égbe szállni.
 Az égbe szállunk illatunk szárnyán,
 Szintünk özönje: egy fényes szivárvány,
 Ószhang: alakunk minden aránya,
 Létünk: a boldogság tündöklő álma.

Jó anyaföldünk, légy áldott, légy áldott!
 Hálásan csókol hulló virágod.
 Légy áldott forró nap ragyogó fénye!
 Éltünk adója, boldog reménye.
 Légy áldott szép ég, ki mindent adsz nekünk,
 Hiszen mind, mindig az égben élünk.
 Szeretet, boldogság felettünk itten,
 Csend, béke, szeretet, te vagy nagy Isten.

(Anares.)

VIII.

Isten szava

(a kórház körül szállongó betegségekben.)

Fellázadt hangotok
 Száll fel az éghez,
 Csak egy a felelet:
 „Ember ne vétkezz!”

Kérelem, lázadás,
 Minden hiába,
 Betegség és nyomor
 A vétek ára.

Szegény rossz szenvedő
 Miért feledted:
 Csak saját életed
 Itél feletted.

Szegény jó szenvedő
 Ki mások vétkét
 Hordod — eléred majd
 A teljes békét.

Csendes-türelmesen!
 Hisz' mind elértek
 Oda, hol nincs nyomor,
 Betegség, vétek.

Kerülő utakon,
 Tévelygő lépttel:
 Ki minden égi jót
 A porban képzeli.

Rövid, könnyebb uton:
 Ki forrón vágyva
 Várt az égi örök
 Nagy fény sugarára.”

(Nagy-Eőr.)

IX.

A vihar zúgása.

Szegény vándor! remény kell néked,
 Hogy a homályos célt elérjed?
 Reménység, félelem hiába,
 Előre hát! Mért néznél hátra?

— Akarjad bár, vagy nem — a végzet
 Minduntalan előre késztet.
 Mit sem tudunk, csak *sejtjük* itten,
 Hogy jó az élet, jó az Isten.

S ha bizton tudnánk, hogy halál van,
 Mi nyugalom lesz a halálban!
 Ki nézne múltra vagy jövőre?
 Van egy czél, de mi? — csak előre!

(Anarcs)

TARTALOM.

	Oldal
Pusztá álma	5
Othon	7
Megnyugvás éneke	9
Uton	11
Meghaltak már	12
Tört sugárban	13
Tévedés	14
Jóvátétel	15
Nyár előtt	17
Grisaille	18
Fehér symphonia	19
<i>Betegekről.</i>	
I. Hajszálon	20
II. Másokért	21
III. Semmi	22
IV. Márcziusba	22
Heti vásár	24
Pán órája	27
Találkozás	28
Szent János-nap	30
Aratás	31
Idegen vendég	34
Egy életről	35
<i>Egy harangról.</i>	
I. Egy harangról	37
II. Nyáron	38

	Oldal
III. Fegyban —	42
IV. Tűz-harang —	44
V. Szombat este —	47
<i>Az időről.</i>	
I. Eső —	48
II. Kapáláskor —	49
III. Sárban —	50
IV. Tavasz —	51
V. Egy emlék —	52
VI. Altató —	53
VII. Faluba —	54
VIII. Az ablakból —	55
IX. Este —	56
Lánczolatok —	58
Névtelenek —	63
Nyomok —	65
Eloltva —	66
Üzenet —	68
Felelősség —	69
<i>Boszorkány-dalok.</i>	
I. Éjji ének —	71
II. Tűz rózsza —	73
III. Idegenbe —	77
IV. Hidon —	78
V. A liliumról —	80
VI. Visszahívás —	81
Csépke Julcsa —	82
A világosi nóta —	85
A szörnnyeteg —	87
A délibáb —	90
Példán okútt —	96
Az utcázáról —	98
Egy emlék —	99
Némák kara —	100
Jövők —	102
Bűcsújárás —	103

	Oldal
Hatványozott —	105
Volt —	107
Halottak napja —	109
Hó-nyomok —	111
<i>Hit</i>	
I. Egyensúly —	113
II. Igazság —	115
III. Bizalom —	116
Vigasztalan —	117
Őszre fordult —	119
Utolsó nyár —	120
Egy angyal éneke —	122
<i>Vég-tár</i>	
I. Az erősebb —	123
II. A gyerek —	125
III. A nővérek —	127
IV. A tréfa-rontó —	130
A régi ház —	132
Őrület —	135
Isten felé —	136
A megváltó —	137
Őszi áldás —	138
<i>Énekek.</i>	
I. Isten szava —	140
II. Isten szava —	142
III. Isten szava —	144
IV. Isten szava —	145
V. Isten szava —	146
VI. Hecatombák —	147
VII. Virágok hymnusa —	149
VIII. Isten szava —	150
IX. A vihar zúgása —	152